

REGULAMENTUL (CE) NR. 864/2007 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI

din 11 iulie 2007

privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale („Roma II”)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 61 litera (c) și articolul 67,

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,hotărând în conformitate cu procedura prevăzută în articolul 251 din tratat ⁽²⁾ având în vedere textul comun adoptat de Comitetul de conciliere la 25 iunie 2007,

întrucât:

- (1) Comunitatea și-a stabilit obiectivul de a menține și de a dezvolta un spațiu de libertate, securitate și justiție. Pentru stabilirea progresivă a unui astfel de spațiu, Comunitatea trebuie să adopte măsuri cu impact transfrontalier privind cooperarea judiciară în materie civilă, în măsura necesară asigurării unei bune funcționări a pieței interne.
- (2) Conform articolului 65 litera (b) din tratat, aceste măsuri trebuie să le includă și pe cele care promovează compatibilitatea normelor privind conflictul de legi și de competențe, aplicabile în statele membre.
- (3) Consiliul European întrunit la Tampere la 15 și 16 octombrie 1999 a susținut principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a altor hotărâri ale autorităților judiciare, ca fundament al cooperării judiciare în materie civilă, și a invitat Consiliul și Comisia să adopte un program de măsuri în vederea punerii în aplicare a principiului recunoașterii reciproce.
- (4) La 30 noiembrie 2000, Consiliul a adoptat un program de măsuri comun al Comisiei și al Consiliului, destinat punerii în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie civilă și comercială ⁽³⁾. Programul descrie măsurile privind armonizarea normelor care reglementează conflictul de legi ca facilitând recunoașterea reciprocă a hotărârilor.

(5) Programul de la Haga ⁽⁴⁾, adoptat de Consiliul European la 5 noiembrie 2004, a solicitat să se continue în mod activ lucrările privind normele care reglementează conflictul de legi privind obligațiile necontractuale („Roma II”).

(6) Pentru buna funcționare a pieței interne este necesar ca normele statelor membre care reglementează conflictul de legi să desemneze aceeași lege națională, indiferent de țara căreia îi aparține instanța în fața căreia a fost depusă acțiunea, în scopul îmbunătățirii previzibilității rezultatului litigiilor, a certitudinii privind dreptul aplicabil și a liberei circulații a hotărârilor.

(7) Domeniul de aplicare material și dispozițiile prezentului regulament ar trebui să fie conforme cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială ⁽⁵⁾ („Bruxelles I”) și instrumentele privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale.

(8) Prezentul regulament se aplică indiferent de natura instanței sesizate.

(9) Reclamațiile rezultând din *acta iure imperii* ar trebui să includă reclamațiile împotriva funcționarilor care acționează în numele statului și răspunderea pentru actele emise de autoritățile publice, inclusiv răspunderea persoanelor numite în funcții de demnitate publică. În consecință, aceste cazuri ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament.

(10) Relațiile de rudenie includ filiația, căsătoria, afinii și rudele colaterale. Relațiile ale căror efecte sunt comparabile cu cele ale căsătoriei și ale altor relații de rudenie, menționate la articolul 1 alineatul (2), trebuie interpretate în conformitate cu legislația statului membru în care este sesizată instanța.

(11) Conceptul de obligație necontractuală diferă de la un stat membru la altul. În consecință, în sensul prezentului regulament, obligația necontractuală trebuie înțeleasă ca un concept autonom. Normele privind conflictul de legi conținute în prezentul regulament ar trebui să reglementeze, de asemenea, obligațiile necontractuale rezultate din răspunderea obiectivă.

(12) Legea aplicabilă ar trebui să reglementeze de asemenea situația persoanelor care răspund delictual.

⁽¹⁾ JO C 241, 28.9.2004, p. 1.

⁽²⁾ Avizul Parlamentului European din 6 iulie 2005 (JO C 157 E, 6.7.2006, p. 371), Poziția comună a Consiliului din 25 septembrie 2006 (JO C 289 E, 28.11.2006, p. 68) și Poziția Parlamentului European din 18 ianuarie 2007 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial). Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 10 iulie 2007 și Decizia Consiliului din 28 iunie 2007.

⁽³⁾ JO C 12, 15.1.2001, p. 1.

⁽⁴⁾ JO C 53, 3.3.2005, p. 1.

⁽⁵⁾ JO L 12, 16.1.2001, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 (JO L 363, 20.12.2006, p. 1).

- (13) Aplicarea unor norme uniforme, indiferent de legea desemnată, poate evita riscul de a se produce denaturări ale concurenței între justițiabili la nivel comunitar.
- (14) Cerința de a asigura securitatea juridică și necesitatea de a face dreptate în cazuri individuale reprezintă elemente esențiale ale unui spațiu de justiție. Prezentul regulament prevede punctele de legătură considerate a fi cele mai potrivite pentru a atinge aceste obiective. Prin urmare, prezentul regulament prevede o normă generală dar și norme speciale, iar în anumite cazuri, o „clauză derogatorie” care permite o excepție de la aceste norme atunci când este clar din toate circumstanțele cazului că fapta ilicită are în mod evident o legătură mai puternică cu o altă țară. Acest set de norme creează astfel un cadru flexibil al normelor privind conflictul de legi. De asemenea, acesta permite instanței sesizate să trateze fiecare cauză în parte în mod corespunzător.
- (15) Principiul *lex loci delicti commissi* reprezintă soluția de bază privind obligațiile necontractuale în cvasi-totalitatea statelor membre, dar există diferențe în ceea ce privește punerea în practică a principiului, în cazul în care punctele de legătură în cauză provin din mai multe țări. Această situație produce insecuritate în ceea ce privește legea aplicabilă.
- (16) Normele uniforme ar trebui să sporească previzibilitatea hotărârilor judecătorești și ar asigura un echilibru rezonabil între interesele persoanei a cărei răspundere este invocată și cele ale persoanei care a suferit un prejudiciu. O legătură cu țara în care s-a produs prejudiciul direct (*lex loci damni*) creează un echilibru acceptabil între interesele persoanei a cărei răspundere este invocată și cele ale persoanei care a suferit prejudiciul și reflectă în același timp abordarea modernă asupra răspunderii civile și dezvoltarea sistemelor de răspundere obiectivă.
- (17) Legea aplicabilă se stabilește în funcție de locul în care se produce prejudiciul, indiferent de țara sau țările în care ar putea apărea efectele lor indirecte. În consecință, în cazul unor vătămări corporale sau daune asupra bunurilor, țara în care se produce prejudiciul trebuie să fie țara în care s-au produs vătămarea și respectiv daunele asupra bunurilor.
- (18) Norma generală în sensul prezentului regulament ar trebui să fie *lex loci damni*, prevăzută la articolul 4 alineatul (1). Articolul 4 alineatul (2) ar trebui văzut ca o excepție de la acest principiu general, care creează o legătură particulară în cazul în care părțile își au reședința obișnuită în aceeași țară. Articolul 4 alineatul (3) trebuie înțeles ca o „clauză derogatorie” de la dispozițiile articolului 4 alineatele (1) și (2), atunci când reiese clar, din toate circumstanțele cauzei, că fapta ilicită are în mod evident legături mai strânse cu o altă țară.
- (19) Ar trebui elaborate norme specifice pentru anumite fapte ilicite în cazul în care nu se poate obține un echilibru acceptabil între interesele aflate în joc prin aplicarea normei generale.
- (20) Norma de conflict de legi în materie de răspundere pentru produse defectuoase ar trebui să îndeplinească obiectivele de împărțire echitabilă a riscurilor inerente unei societăți moderne de înaltă tehnologie, de protejare a sănătății consumatorilor, de stimulare a inovațiilor, de asigurare a unei concurențe loiale și de facilitare a comerțului. Crearea unui sistem de factori interconectați „în cascadă” reprezintă, alături de clauza previzibilității, o soluție echilibrată cu privire la aceste obiective. Primul element de luat în considerare este legislația țării în care persoana care a suferit prejudiciul și-a avut reședința obișnuită în momentul producerii prejudiciului, în condițiile în care produsul a fost comercializat în țara respectivă. Celelalte elemente ale cascadei apar dacă produsul nu a fost comercializat în țara respectivă, fără a se aduce atingere articolului 4 alineatul (2) și independent de posibilitatea unei legături evident mai strânse cu o altă țară.
- (21) Norma specială prevăzută la articolul 6 nu reprezintă o excepție de la norma generală prevăzută la articolul 4 alineatul (1), ci mai degrabă o clarificare a acesteia. În materie de concurență neloyală, norma de conflict de legi trebuie să protejeze concurenții, consumatorii și publicul larg și să garanteze o funcționare corectă a economiei de piață. Legătura cu legislația țării în care sunt sau pot fi afectate relațiile concurențiale sau interesele colective ale consumatorilor permite, în general, îndeplinirea acestor obiective.
- (22) Obligațiile necontractuale care decurg din restrângeri ale concurenței, prevăzute la articolul 6 alineatul (3), ar trebui să includă încălcări atât ale dreptului național cât și ale dreptului comunitar în materie de concurență. Legea aplicabilă acestor obligații necontractuale ar trebui să fie legea țării în care piața este sau poate fi afectată. În cazul în care piața este sau poate fi afectată în mai multe țări, reclamantul ar trebui să poată alege, în anumite circumstanțe, să își întemeieze acțiunea pe legea instanței sesizate.
- (23) În sensul prezentului regulament, noțiunea de restrângere a concurenței ar trebui să includă interdicția acordurilor între întreprinderi, a deciziilor luate de asociații de întreprinderi și a practicilor concertate care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței într-un stat membru sau pe piața internă, precum și interdicția abuzului de poziție dominantă într-un stat membru sau pe piața internă, în cazul în care astfel de acorduri, decizii, practici concertate sau abuzuri sunt interzise în temeiul articolelor 81 și 82 din tratat sau prin legislația unui stat membru
- (24) Prin noțiunea de „daună adusă mediului” ar trebui să se înțeleagă schimbarea negativă a unei resurse naturale, cum ar fi apa, aerul sau solul, deteriorarea unei funcții îndeplinite de acea resursă în beneficiul unei alte resurse naturale sau al publicului, sau deteriorarea variabilității între organisme vii.

- (25) Cu privire la prejudiciile aduse mediului, articolul 174 din tratat, care stipulează că trebuie să existe un nivel ridicat de protecție, conform principiului precauției și principiului acțiunii preventive, principiului priorității acțiunilor corective la sursă și principiului poluatorul plătește, justifică pe deplin folosirea principiului discriminării în favoarea persoanei care a suferit prejudiciul. Condițiile în care o persoană care solicită despăgubiri poate să aleagă legea aplicabilă ar trebui stabilite în conformitate cu dreptul statului membru în care este sesizată instanța.
- (26) În ceea ce privește încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, ar trebui menținut principiul universal recunoscut al *lex loci protectionis*. În sensul prezentului regulament, noțiunea „drepturi de proprietate intelectuală” trebuie interpretată ca însemnând, de exemplu, drepturi de autor, drepturi conexe, dreptul *sui generis* la protecția bazelor de date și drepturi de proprietate industrială.
- (27) Conceptul exact de acțiune sindicală, ca de exemplu dreptul la grevă sau greva patronală, diferă de la un stat membru la altul și este reglementat de normele interne ale fiecărui stat membru. Prin urmare, prezentul regulament stabilește, ca principiu general, aplicabilitatea legii țării în care se recurge la acțiunea sindicală, cu scopul de a proteja drepturile și obligațiile lucrătorilor și ale angajatorilor.
- (28) Norma specială cu privire la acțiunea sindicală prevăzută la articolul 9 nu aduce atingere condițiilor referitoare la exercitarea acestui drept în conformitate cu legea națională și nu aduce atingere nici statutului juridic al sindicatelor sau al organizațiilor reprezentative ale lucrătorilor, astfel cum este prevăzut în legislațiile statelor membre.
- (29) Ar trebui elaborate norme speciale pentru situațiile în care prejudiciul rezultă dintr-un act care nu constituie o faptă ilicită, ca de exemplu îmbogățirea fără justă cauză, *negotiorum gestio* (gestiunea de afaceri) și *culpa in contrahendo*.
- (30) În sensul prezentului regulament, *culpa in contrahendo* este un concept autonom care nu ar trebui interpretat în mod necesar în sensul legislației naționale. Acesta ar trebui să includă nerespectarea obligației de informare și întreruperea negocierilor contractuale. Articolul 12 include numai obligațiile necontractuale care au legătură directă cu înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract. Aceasta înseamnă prin urmare că, dacă o persoană este vătămată corporal în timpul negocierii unui contract, ar trebui să fie aplicabile dispozițiile articolului 4 sau alte dispoziții relevante ale prezentului regulament.
- (31) Pentru a respecta principiul autonomiei părților și pentru a spori securitatea juridică, ar trebui să li se permită părților să aleagă legea aplicabilă unei obligații necontractuale. Această alegere ar trebui să fie expresă sau să reiasă cu un grad rezonabil de certitudine din circumstanțele cazului.
- Atunci când constată existența acordului, instanța trebuie să respecte intențiile părților. Părțile defavorizate ar trebui protejate prin impunerea anumitor condiții cu privire la această alegere.
- (32) Considerațiile de interes public justifică acordarea posibilității instanțelor statelor membre de a aplica, în situații excepționale, anumite excepții justificate de rațiuni de ordine publică și de anumite dispoziții imperative derogatorii. În special, aplicarea unei prevederi a legii desemnate de prezentul regulament, care ar avea efectul de a acorda daune-interese non-compensatorii excesive cu caracter exemplificativ sau punitiv, poate fi considerată ca fiind contrară ordinii publice a instanței competente, în funcție de circumstanțele cazului și de ordinea juridică a statului membru în care este sesizată instanța.
- (33) În conformitate cu reglementările naționale aplicabile pentru despăgubirile acordate victimelor accidentelor rutiere, în cazul în care accidentul are loc în alt stat decât cel în care victima își are reședința obișnuită, la cuantificarea despăgubirilor pentru vătămrile corporale instanța sesizată ar trebui să ia în considerare toate circumstanțele relevante referitoare la fiecare victimă în parte la momentul respectiv și, în special, prejudiciul real și costurile tratamentului medical și de recuperare ulterior.
- (34) Pentru a se crea un echilibru acceptabil între părți, trebuie luate în considerare în mod corespunzător normele de siguranță și comportament aplicabile în țara în care s-a comis faptul cauzator de prejudicii, chiar și în cazul în care obligația necontractuală este reglementată de legea altei țări. Noțiunea „norme de siguranță și comportament” trebuie interpretată ca făcând referire la toate reglementările care au legătură cu siguranța și comportamentul, inclusiv, de exemplu, normele privind siguranța circulației în cazul unui accident rutier.
- (35) Trebuie evitată situația în care normele privind conflictul de legi sunt dispersate sub forma mai multor instrumente și în care există diferențe între aceste norme. Cu toate acestea, prezentul regulament nu exclude posibilitatea includerii în dispozițiile dreptului comunitar a normelor care reglementează conflictul de legi privind obligațiile necontractuale, în anumite materii.
- Prezentul regulament nu trebuie să aducă atingere aplicării altor instrumente prin care se stabilesc dispoziții menite să contribuie la funcționarea corectă a pieței interne, în măsura în care acestea nu pot fi aplicate în coroborare cu legea desemnată prin normele prezentului regulament. Aplicarea dispozițiilor legii desemnate ca fiind aplicabilă în temeiul prezentului regulament nu ar trebui să restrângă libera circulație a bunurilor și serviciilor, astfel cum este reglementată de dreptul comunitar cum ar fi Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă („Directiva privind comerțul electronic”) ⁽¹⁾.

(1) JO L 178, 17.7.2000, p. 1.

- (36) Respectarea angajamentelor internaționale asumate de statele membre impune ca prezentul regulament să nu aducă atingere convențiilor internaționale la care unul sau mai multe state membre sunt părți la momentul adoptării prezentului regulament. Pentru ca aceste norme să fie mai accesibile, Comisia ar trebui să publice lista convențiilor relevante în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* pe baza informațiilor furnizate de statele membre.
- (37) Comisia va face o propunere Parlamentului European și Consiliului cu privire la procedurile și condițiile în conformitate cu care statele membre vor putea negocia și încheia, în nume propriu, acorduri cu țări terțe, în cazuri particulare și excepționale, privind aspecte sectoriale, conținând dispoziții referitoare la legea aplicabilă obligațiilor necontractuale.
- (38) Având în vedere că obiectivul prezentului regulament nu poate fi îndeplinit în suficientă măsură de statele membre și că, prin urmare, poate fi îndeplinit mai bine la nivel comunitar, din cauza dimensiunii și efectelor prezentului regulament, Comunitatea poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, așa cum este prevăzut la articolul 5 din tratat. Conform principiului proporționalității enunțat în articolul menționat anterior, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.
- (39) În conformitate cu articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a Comunității Europene, Regatul Unit și Irlanda participă la adoptarea și aplicarea prezentului regulament.
- (40) În conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul privind poziția Danemarcei anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul de instituire a Comunității Europene, Danemarca nu participă la adoptarea prezentului regulament, nu este obligată de acesta și nu face obiectul aplicării sale.
- (2) Următoarele aspecte sunt excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament:
- (a) obligațiile necontractuale rezultate din relațiile de rudenie sau din relații care sunt considerate, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, ca având efecte comparabile, inclusiv obligații de întreținere;
- (b) obligațiile necontractuale care decurg din regimurile matrimoniale, din regimurile patrimoniale ale relațiilor care sunt considerate, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, ca având efecte comparabile cu căsătoria, precum și obligațiile necontractuale care decurg din testamente și succesiune;
- (c) obligațiile necontractuale rezultate din cambii, cecuri și bilete la ordin, precum și alte instrumente negociabile, în măsura în care obligațiile care rezultă din astfel de instrumente negociabile decurg din caracterul lor negociabil;
- (d) obligațiile necontractuale care derivă din dreptul societăților comerciale și a altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, cu privire la aspecte precum constituirea, prin înregistrare sau în alt mod, personalitatea juridică, organizarea internă sau dizolvarea societăților comerciale și a altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, răspunderea personală a asociaților și membrilor pentru obligațiile societății comerciale sau organismului, precum și răspunderea personală a cenzorilor față de o societate comercială sau față de membrii acesteia în efectuarea controalelor legale ale documentelor contabile;
- (e) obligațiile necontractuale care decurg din relațiile dintre fondatorii, membrii consiliului de administrație și beneficiarii unui trust creat în mod voluntar;
- (f) obligațiile necontractuale care decurg din producerea daunelor nucleare;
- (g) obligațiile necontractuale care decurg din atingeri aduse vieții private și ale drepturilor referitoare la personalitate, inclusiv calomnia.

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE

Articolul 1

Domeniul de aplicare

(1) Prezentul regulament se aplică obligațiilor necontractuale în materie civilă și comercială, în situații care implică un conflict de legi. Acesta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă sau în ceea ce privește răspunderea statului privind acte sau omisiuni efectuate în exercitarea autorității statului (*acta iure imperii*).

Articolul 2

Obligațiile necontractuale

- (1) În sensul prezentului regulament, „prejudiciu” reprezintă orice consecință a unei fapte ilicite, a îmbogățirii fără justă cauză, a *negotiorum gestio* (gestiunea de afaceri) sau a *culpa in contrahendo*.
- (2) Prezentul regulament se aplică de asemenea și obligațiilor necontractuale care pot surveni în viitor.

(3) Prezentul regulament nu se aplică în materie probatorie și procedurală, fără a aduce atingere articolelor 21 și 22.

(4) În sensul prezentului regulament, prin „stat membru” se înțelege orice stat membru cu excepția Danemarcei.

- (3) Orice referire în prezentul regulament la:
- (a) un fapt cauzator de prejudicii, include acele fapte în urma cărora se pot produce prejudicii; și
 - (b) prejudiciu, include prejudiciul care este probabil să se producă în viitor.

Articolul 3

Aplicarea universală

Orice lege menționată în textul prezentului regulament se aplică indiferent dacă este sau nu legea unui stat membru.

CAPITOLUL II

FAPTELE ILCITE

Articolul 4

Norma generală

(1) Cu excepția dispozițiilor contrare din cadrul prezentului regulament, legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg dintr-o faptă ilicită este legea țării în care s-a produs prejudiciul, indiferent în ce țară are loc faptul cauzator de prejudicii și indiferent de țara sau țările în care se manifestă efectele indirecte ale respectivului fapt.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care persoana a cărei răspundere este invocată și persoana care a suferit prejudiciul își au reședința obișnuită în aceeași țară în momentul producerii prejudiciului, se aplică legea respectivei țări.

(3) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că fapta ilicită are în mod vădit mai multă legătură cu o altă țară decât cea menționată la alineatul (1) sau la alineatul (2), se aplică legea acelei alte țări. O legătură vădit mai strânsă cu o altă țară se poate întemeia, în special, pe o relație preexistentă între părți, ca de pildă un contract, care este în strânsă legătură cu respectiva faptă ilicită.

Articolul 5

Răspunderea pentru produse defectuoase

(1) Fără a aduce atingere articolului 4 alineatul (2), legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din prejudicii cauzate de un produs este:

- (a) legea țării în care persoana care a suferit prejudiciul și-a avut reședința obișnuită în momentul producerii prejudiciului, în condițiile în care produsul a fost comercializat în țara respectivă; sau, dacă nu este cazul,
- (b) legea țării în care s-a achiziționat produsul, dacă produsul a fost comercializat în țara respectivă; sau, dacă nu este cazul,

- (c) legea țării în care a fost cauzat prejudiciul, dacă produsul a fost comercializat în țara respectivă.

Cu toate acestea, legea aplicabilă este legea țării în care își are reședința obișnuită persoana a cărei răspundere este invocată, dacă această persoană nu putea să prevadă, în mod rezonabil, comercializarea produsului respectiv sau a unui produs de același tip în țara a cărei legislație este aplicabilă în temeiul literei (a), (b) sau (c).

(2) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că fapta ilicită are în mod vădit mai multă legătură cu o altă țară decât cea menționată la alineatul (1), se aplică legea celeilalte țări. O legătură vădit mai strânsă cu o altă țară se poate baza, în special, pe o relație preexistentă între părți, ca de pildă un contract, care este în strânsă legătură cu respectiva faptă ilicită.

Articolul 6

Concurența neloială și actele care îngădesc libera concurență

(1) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg dintr-un act de concurență neloială este legea țării în care sunt sau pot fi afectate relațiile concurențiale sau interesele colective ale consumatorilor.

(2) Dacă un act de concurență neloială afectează exclusiv interesele unui anumit concurent, se aplică dispozițiile articolului 4.

(3) (a) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din restrângerea concurenței este legea țării în care piața este sau poate fi afectată.

(b) În cazul în care piața este sau poate fi afectată în mai multe țări, reclamantul care solicită despăgubiri în fața instanței de la domiciliul pârâtului poate alege de asemenea să își întemeieze cererea pe legea instanței sesizate, cu condiția ca piața din respectivul stat membru să fie printre cele afectate direct și substanțial de restrângerea concurenței din care decurge obligația necontractuală pe care se întemeiază cererea; în cazul în care reclamantul cheamă în justiție în fața acelei instanțe mai mulți pârâți, în conformitate cu normele aplicabile privind competența, reclamantul își poate întemeia cererea numai pe legea respectivei instanțe dacă restrângerea concurenței pe care se întemeiază acțiunea împotriva fiecăruia dintre pârâți afectează de asemenea în mod direct și substanțial piața statului membru al instanței respective.

(4) Nu se poate deroga de la legea aplicabilă în conformitate cu prezentul articol printr-un acord încheiat în temeiul articolului 14.

Articolul 7

Daune aduse mediului

Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din prejudicii aduse mediului sau din prejudicii suferite de persoane sau bunuri, ca urmare a unor prejudicii aduse mediului, este legea stabilită în conformitate cu articolul 4 alineatul (1), cu excepția cazurilor în care persoana care pretinde despăgubiri pentru aceste prejudicii dorește să-și întemeieze acțiunea pe legea țării în care a avut loc faptul cauzator de prejudiciu.

Articolul 8

Încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală

(1) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din încălcarea unui drept de proprietate intelectuală este legea țării pentru care se solicită protecție.

(2) În cazul obligațiilor necontractuale care decurg din încălcarea unui drept de proprietate intelectuală unitar la nivel comunitar, legea aplicabilă este legea țării în care s-a produs încălcarea, în orice materie care nu este reglementată de instrumentul comunitar relevant.

(3) Nu se poate deroga de la legea aplicabilă în conformitate cu prezentul articol printr-un acord încheiat în temeiul articolului 14.

Articolul 9

Acțiunile sindicale

Fără a aduce atingere articolului 4 alineatul (2), legea aplicabilă obligațiilor necontractuale ce decurg din răspunderea unei persoane în calitatea sa de lucrător sau angajator, sau din răspunderea organizațiilor care reprezintă interesele profesionale ale acestora, pentru prejudicii cauzate printr-o acțiune sindicală, în curs de desfășurare sau terminată, este legea țării în care va fi sau a fost întreprinsă acțiunea respectivă.

CAPITOLUL III

ÎMBOGĂȚIREA FĂRĂ JUSTĂ CAUZĂ, NEGOTIORUM GESTIO ȘI CULPA IN CONTRAHENDO

Articolul 10

Îmbogățirea fără justă cauză

(1) Dacă o obligație necontractuală care decurge din îmbogățirea fără justă cauză, inclusiv plata nedatorată, se referă la un raport existent între părți, precum cel rezultat dintr-un contract sau dintr-o faptă ilicită, raport strâns legat de respectiva îmbogățire fără justă cauză, acesta este reglementat de legea care reglementează raportul vizat.

(2) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alineatului (1) iar părțile își au reședința obișnuită în aceeași țară în momentul producerii faptului cauzator al îmbogățirii fără justă cauză, se aplică legea respectivei țări.

(3) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alineatului (1) sau (2), legea aplicabilă este legea țării în care s-a produs îmbogățirea fără justă cauză.

(4) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că obligația necontractuală rezultată din îmbogățirea fără justă cauză are în mod vădit mai multă legătură cu o altă țară decât cea menționată în alineatele (1), (2) și (3), se aplică legea acelei alte țări.

Articolul 11

Negotiorum gestio

(1) Dacă o obligație necontractuală care decurge din gestiunea de afaceri se referă la un raport existent între părți, cum ar fi cel rezultat dintr-un contract sau dintr-o faptă ilicită, raport strâns legat de respectiva obligație necontractuală, obligația necontractuală este reglementată de legea care reglementează raportul în cauză.

(2) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alineatului (1), iar părțile își au reședința obișnuită în aceeași țară în momentul producerii actului sau faptului cauzator de prejudicii, se aplică legea respectivei țări.

(3) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alineatului (1) sau (2), legea aplicabilă este legea țării în care are loc gestiunea de afaceri.

(4) În cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că obligația necontractuală care decurge din gestiunea de afaceri are în mod vădit mai multă legătură cu o altă țară decât cea menționată în alineatele (1), (2) și (3), se aplică legea acelei alte țări.

Articolul 12

Culpa in contrahendo

(1) Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale care decurg din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract, indiferent dacă respectivul contract a fost efectiv semnat sau nu, este legea aplicabilă contractului în cauză sau legea care ar fi fost aplicabilă contractului dacă acesta ar fi fost încheiat.

(2) Dacă legea aplicabilă nu poate fi stabilită în temeiul alineatului (1), atunci legea aplicabilă este:

(a) legea statului în care s-a produs prejudiciul, indiferent în ce țară are loc faptul cauzator de prejudicii și indiferent de țara sau țările în care se manifestă efectele indirecte ale respectivului fapt; sau

(b) în cazul în care părțile își au reședința obișnuită în aceeași țară în momentul producerii faptului cauzator de prejudicii, se aplică legea respectivei țări; sau

(c) în cazul în care reiese clar, din toate circumstanțele referitoare la caz, că obligația necontractuală rezultată din înțelegerile la care se ajunge înainte de semnarea unui contract are în mod vădit mai multă legătură cu o altă țară decât cea prevăzută la literele (a) și (b), se aplică legea acelei alte țări.

Articolul 13

Aplicabilitatea articolului 8

În sensul prezentului capitol, articolul 8 se aplică obligațiilor necontractuale care decurg din încălcarea unui drept de proprietate intelectuală.

CAPITOLUL IV

LIBERTATEA DE ALEGERE

Articolul 14

Libertatea de alegere

(1) Părțile au posibilitatea de a alege, de comun acord, legea care să reglementeze obligațiile necontractuale născute între ele:

(a) printr-un acord încheiat ulterior producerii faptului cauzator de prejudicii;

sau

(b) în cazul în care toate părțile implicate desfășoară o activitate comercială, alegerea poate avea loc, de asemenea, printr-un acord liber negociat anterior producerii faptului cauzator de prejudicii.

Alegerea făcută trebuie să fie explicită sau să reiasă cu un grad rezonabil de certitudine din circumstanțele referitoare la caz și nu poate aduce atingere drepturilor terților.

(2) În cazul în care toate elementele relevante pentru situația respectivă, în momentul în care are loc faptul cauzator de prejudicii, se află în altă țară decât aceea a cărei lege a fost aleasă, alegerea făcută de părți nu aduce atingere aplicării dispozițiilor imperative ale legii acelei alte țări, de la care nu se poate deroga prin acord.

(3) În cazul în care toate elementele relevante pentru situația respectivă, în momentul în care are loc faptul cauzator de prejudicii, se află în unul sau mai multe state membre, alegerea de către părți a unei legi aplicabile, alta decât cea a unui stat membru, nu poate aduce atingere aplicării în mod corespunzător a dispozițiilor imperative ale dreptului comunitar de la care nu se poate deroga prin acord, astfel cum au fost puse în aplicare în statul membru al instanței competente.

CAPITOLUL V

DISPOZIȚII COMUNE

Articolul 15

Domeniul legii aplicabile

Legea aplicabilă obligațiilor necontractuale în temeiul prezentului regulament reglementează în special:

(a) temeiul și întinderea răspunderii, inclusiv identificarea persoanelor care pot răspunde delictual pentru faptele lor;

(b) motivele de exonerare de răspundere, de limitare și de parțajare a răspunderii;

(c) existența, natura și evaluarea prejudiciului invocat sau a despăgubirilor solicitate;

(d) în limitele competenței conferite instanței prin codul său de procedură, măsurile asigurătorii pe care le poate adopta o instanță pentru a preveni sau înceta vătămarea sau prejudiciul sau pentru a asigura acordarea de despăgubiri;

(e) posibilitatea sau imposibilitatea transmiterii dreptului de a invoca prejudiciul sau a pretinde despăgubiri, inclusiv prin succesiune;

(f) persoanele care au dreptul la despăgubiri pentru prejudicii personale;

(g) răspunderea pentru fapta altuia;

(h) modalități de stingere a obligațiilor și normele care reglementează prescripția și decăderea, inclusiv regulile cu privire la începerea, întreruperea și suspendarea termenelor de prescripție și decădere.

Articolul 16

Dispoziții imperative derogatorii

Nicio dispoziție din prezentul regulament nu restrânge aplicarea normelor imperative din legea instanței competente, indiferent de legea aplicabilă celorlalte obligații necontractuale.

Articolul 17

Normele de siguranță și comportament

În evaluarea comportamentului unei persoane a cărei răspundere este invocată, se ține cont, în fapt și în mod corespunzător, de normele de siguranță și comportament în vigoare în locul și în momentul producerii faptului care angajează răspunderea persoanei respective.

Articolul 18

A acțiunile directe împotriva asigurătorului persoanei responsabile

Persoana care a suferit un prejudiciu poate introduce o acțiune directă împotriva asigurătorului persoanei răspunzătoare pentru acordarea despăgubirilor, dacă această posibilitate este prevăzută în legea aplicabilă obligației necontractuale sau în legea aplicabilă contractului de asigurare.

Articolul 19

Subrogarea

În cazul în care o persoană („creditorul”) are o creanță față de altă persoană („debitorul”), iar un terț are obligația de a-l despăgubi pe creditor sau l-a despăgubit în fapt pe creditor, ducând la stingerea obligației respective, legea care reglementează obligația terțului de a-l despăgubi pe creditor determină dacă și în ce măsură terțul are dreptul de a-și exercita, față de debitor, drepturile pe care creditorul le avea față de debitor, în temeiul legii aplicabile raportului dintre debitor și creditor.

Articolul 20

Răspunderea multiplă

În cazul în care un creditor are creanțe față de mai mulți debitori care răspund în comun pentru aceeași obligație, iar unul dintre debitori l-a despăgubit deja, în tot sau în parte, pe creditorul respectiv, dreptul celui debitor de a solicita despăgubiri din partea celorlalți debitori este reglementat de legea aplicabilă obligației necontractuale a celui debitor față de creditor.

Articolul 21

Validitatea formală

Un act unilateral privind o obligație necontractuală, destinat să producă efecte juridice, este considerat a fi formal valid dacă satisface cerințele de formă impuse de legea care reglementează obligația necontractuală în cauză sau de legea din țara în care este efectuat actul respectiv.

Articolul 22

Sarcina probei

(1) Legea care reglementează o obligație necontractuală în temeiul prezentului regulament se aplică în măsura în care cuprinde, în materie de obligații necontractuale, norme care instituie unele prezumții legale sau care stabilesc sarcina probei.

(2) Actele destinate să producă efecte juridice pot fi dovedite prin orice mijloc de probă recunoscut de legea instanței competente sau de către oricare dintre legile menționate la articolul 21 conform cărora actul respectiv este formal valid, cu condiția ca acest mijloc de probă să poată fi administrat în fața instanței competente.

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII DIVERSE

Articolul 23

Reședința obișnuită

(1) În înțelesul prezentului regulament, reședința obișnuită a societăților comerciale sau a altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, se stabilește la sediul lor administrativ central.

În cazul în care faptul cauzator de prejudicii sau prejudiciul însuși are loc în cadrul activității unei sucursale, agenții sau a oricărei alte unități, locul unde se află sucursala, agenția sau unitatea în cauză este considerat locul reședinței obișnuite.

(2) În sensul prezentului regulament, reședința obișnuită a unei persoane fizice pentru activitatea sa în timpul programului de lucru este locul principal unde aceasta își desfășoară activitatea profesională.

Articolul 24

Excluderea trimiterii

Aplicarea legii oricărei țări menționate în prezentul regulament înseamnă aplicarea normelor de drept în vigoare în țara respectivă, cu excepția normelor sale de drept internațional privat.

Articolul 25

Statele cu mai multe sisteme juridice

(1) În cazul în care un stat cuprinde mai multe unități teritoriale, fiecare având propriile sale norme de drept în materie de obligații necontractuale, fiecare unitate teritorială se consideră ca fiind o țară în scopul identificării legii aplicabile în temeiul prezentului regulament.

(2) Un stat membru în care diferitele unități teritoriale au propriile lor norme de drept privind obligațiile necontractuale nu este obligat să aplice dispozițiile prezentului regulament pentru conflictele de legi care apar exclusiv între aceste unități.

Articolul 26

Ordinea publică a instanței competente

Aplicarea unei dispoziții din legea oricărei țări menționate în prezentul regulament poate fi refuzată numai dacă o astfel de aplicare este vădit incompatibilă cu ordinea publică a instanței competente.

Articolul 27

Raporturile cu alte dispoziții de drept comunitar

Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării dispozițiilor dreptului comunitar care reglementează, în domenii specifice, conflictul de legi privind obligațiile necontractuale.

Articolul 28

Raporturile cu convențiile internaționale existente

(1) Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării convențiilor internaționale la care unul sau mai multe state membre sunt părți la momentul adoptării prezentului regulament și care reglementează conflictul de legi privind obligațiile necontractuale.

(2) Cu toate acestea, între statele membre, prezentul regulament prevalează față de convențiile încheiate exclusiv între două sau mai multe state membre în măsura în care aceste convenții privesc domeniul de reglementare al prezentului regulament.

CAPITOLUL VII

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 29

Lista convențiilor

(1) Până la 11 iulie 2008, statele membre informează Comisia cu privire la convențiile menționate în articolul 28 alineatul (1). După această dată, statele membre informează Comisia cu privire la orice denunțări ale unor astfel de convenții.

(2) Comisia publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, în termen de șase luni de la primirea acestora:

- (i) lista convențiilor menționate la alineatul (1);
- (ii) denunțările menționate la alineatul (1).

Articolul 30

Clauza de revizuire

(1) Până cel târziu la 20 august 2011, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European un raport privind aplicarea prezentului regulament. După caz, raportul este însoțit de propuneri în vederea adaptării prezentului regulament. Raportul include:

- (i) o analiză a efectelor modului în care este tratat dreptul străin în diferite jurisdicții și a măsurii în care instanțele statelor

membre aplică în practică dreptul străin în temeiul prezentului regulament;

- (ii) o analiză a efectelor articolului 28 al prezentului regulament cu privire la Convenția de la Haga din 4 mai 1971 privind legea aplicabilă accidentelor rutiere.

(2) Până cel târziu la 31 decembrie 2008, Comisia va prezenta Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European o analiză a situației în domeniul legii aplicabile obligațiilor necontractuale care decurg din încălcări ale vieții private și ale drepturilor referitoare la personalitate, ținând cont de normele privind libertatea presei și libertatea de exprimare în mass-media, precum și de aspectele de conflict de legi legate de Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date ⁽¹⁾.

Articolul 31

Aplicarea în timp

Prezentul regulament se aplică faptelor cauzatoare de prejudicii care au loc ulterior intrării sale în vigoare.

Articolul 32

Data intrării în vigoare

Prezentul regulament se aplică începând cu 11 ianuarie 2009, cu excepția articolului 29, care se aplică începând cu 11 iulie 2008.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre, în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității Europene.

Adoptat la Strasbourg, 11 iulie 2007.

Pentru Parlamentul European
Președintele
H.-G. PÖTTERING

Pentru Consiliu
Președintele
M. LOBO ANTUNES

⁽¹⁾ JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

Declarația Comisiei cu privire la clauza de reexaminare (articolul 30)

Comisia, la invitația Parlamentului European și a Consiliului și în temeiul articolului 30 din Regulamentul „Roma II” va prezenta, cel târziu în decembrie 2008, un studiu cu privire la situația din domeniul legii aplicabile obligațiilor necontractuale rezultate din atingerile aduse vieții private și drepturilor personalității. Comisia va ține cont de toate aspectele situației și va lua măsurile corespunzătoare în caz de necesitate.

Declarația Comisiei cu privire la accidentele rutiere

Conștientă de diferențele existente între practicile din țările membre în ceea ce privește nivelul indemnizațiilor acordate victimelor accidentelor rutiere, Comisia este dispusă să examineze problemele specifice cu care se confruntă rezidenții UE implicați în accidente rutiere într-un alt stat membru decât acela în care aceștia își au reședința în mod obișnuit. În acest scop, aceasta va pune la dispoziția Parlamentului European și a Consiliului, înainte de sfârșitul anului 2008, un studiu cu privire la toate posibilitățile, în special în materie de asigurări, de îmbunătățire a situației victimelor transfrontaliere; acest studiu va pregăti terenul pentru o carte verde.

Declarația Comisiei cu privire la tratamentul legii străine

Conștientă de diferențele existente între practicile din țările membre în ceea ce privește tratamentul legii străine, Comisia va publica, cel târziu la patru ani de la data intrării în vigoare a Regulamentului „Roma II” și de îndată ce va fi disponibil, un studiu orizontal cu privire la aplicarea legii străine în domeniul civil și comercial de către instanțele statelor membre cu privire la obiectivele Programului de la Haga. Comisia este, de asemenea, dispusă să ia măsurile corespunzătoare în caz de necesitate.
